

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI
MTIHANI WA UALIMU DARAJA LA A

650

HAIBA NA MICHEZO

Muda: Saa 3.

MAJIBU

Mwaka : 2001

MAELEKEZO.

1. Karatasi hii ina sehemu **A, B** na **C**.
2. Jibu maswali **yote** katika sehemu **A** na maswali **mawili (2)** kutoka kila sehemu **B** and **C**.
3. Sehemu **A** ina alama **arobaini (40)** na sehemu **B** na **C** zina alama **thelathini (30)** kila moja.
4. Vifaa vya mawasiliano na vitu vyote visivyoruhusiwa **havitakiwi** ndani ya chumba cha mtihani.
5. Andika **namba yako ya mtihani** katika kila ukurasa wa kijitabu chako cha kujibia.

1. Eleza vipengele vinne vya muhtasari wa somo la Haiba na Michezo.

Malengo, haya yanafafanua kile mwanafunzi anapaswa kujua, kufanya, au kuonyesha baada ya kujifunza. Muhtasari mzuri huweka malengo yanayoeleweka, yanayopimika, na yanayolingana na umri na uwezo wa wanafunzi, hivyo mwalimu hupata dira ya kufundisha kwa ufanisi.

Maudhui, haya ni mada na vipengele vya somo vinavyopaswa kufundishwa kwa mfuatano unaoeleweka. Muhtasari huonyesha kina na upeo wa maudhui ili kuepusha kurudia visivyo au kuruka mambo muhimu, na hivyo kusaidia usawa wa kile kinachofundishwa kati ya madarasa na shule.

Mbinu za ufundishaji, kipengele hiki huainisha njia shirikishi na za vitendo zinazofaa kwa mada husika. Muhtasari unapopendekeza mbinu kama mazoezi ya uwanjani, kazi za makundi, na maonesho, husaidia walimu kuchagua mikakati inayoongeza ushiriki na uelewa.

Tathmini, kipengele hiki kinaonyesha namna ya kupima ujifunzaji, aina za vipimo vinavyofaa, na viwango vya ufaulu vinavyotarajiwa. Mwongozo huu husaidia mwalimu kuchagua zana sahihi na kutoa mrejesho unaojenga maendeleo ya mwanafunzi.

2. Taja tofauti nne kati ya kitabu cha kiada na kitabu cha ziada.

Kitabu cha kiada ni rejea kuu iliyoidhinishwa na mamlaka ya elimu, hutungwa kwa kuendana moja kwa moja na muhtasari, na hutumika kama msingi wa vipindi darasani. Kitabu cha ziada ni nyenzo ya kusaidia, hupanua mada kwa mifano na mitazamo zaidi, na hutumika kuongeza uelewa nje ya kile kilicho msingi.

Kitabu cha kiada huweka maudhui kwa kina kilichobainishwa na muhtasari, hivyo kina upeo ulioainishwa vizuri. Kitabu cha ziada huwa na uhuru zaidi wa maudhui, mara nyingi huleta tafiti, visa, na matumizi mapana yanayoongeza upana wa uelewa.

Kitabu cha kiada hutumika katika kupanga somo na tathmini rasmi, kwa kuwa maudhui yake yanalingana na viwango vya ufaulu vinavyotakiwa. Kitabu cha ziada husaidia kujisomea na kufanya utafiti, hivyo humwezesha mwanafunzi kujenga tabia ya kujifunza kwa kujitegemea.

Kitabu cha kiada mara nyingi hupatikana kwa kila mwanafunzi au kwa mgao wa darasa, hivyo kinalenga usawa wa upatikanaji. Kitabu cha ziada hupatikana kwa uwiano mdogo au maktaba, hivyo huchaguliwa kimkakati na mwalimu kulingana na haja ya kuendeleza mada.

3. Eleza aina nne za zana za upimaji zinazotumika katika somo la Haiba na Michezo.

Orodha za uangalizi, hizi hutumiwa na mwalimu kufuatilia utekelezaji wa stadi za kivitendo kama kukimbia, kurusha, au kupokea mpira. Zina vigezo vya wazi vinavyoonesha kama mwanafunzi ametimiza au hajatimiza kipengele fulani, hivyo zinasaidia kutoa mrejesho wa mara moja.

Mizani za upimaji na rubriki, hizi hupima kiwango cha utendaji kwa viwango kama duni, wastani, au bora. Rubriki nzuri huainisha tabia thabiti za kila kiwango, hivyo hupunguza upendeleo na kuongeza uwazi wa tathmini ya kivitendo.

Maswali ya papo kwa papo na mahojiano, haya hupima uelewa wa nadharia, kanuni za usalama, na sheria za michezo. Njia hii huchochea kufikiri haraka, hujenga ujasiri wa kuwasiliana, na huwezesha mwalimu kuchunguza kina cha ufahamu.

Vipimo vilivyoandikwa, kama vile maswali mafupi, kujaza mapengo, au maswali ya ufafanuzi, hupima maarifa ya dhana na utatuzi wa matatizo. Hivi hutoa kumbukumbu thabiti na kuruhusu uchambuzi wa mwenendo wa ufaulu kwa muda.

4. Taja njia nne zinazochoea ari ya kujifunza kwa wanafunzi wenye tabia tofauti.

Utoaji wa majukumu yanayolingana na nguvu za kila mwanafunzi, kama kumpa aliye mtulivu jukumu la muda au uchambuzi na kumpa mwenye ari kubwa jukumu la uongozi wa kikundi. Hii huongeza umiliki wa somo na nishati chanya.

Mrejesho wa mara kwa mara unaoangazia jitihada na maendeleo, si matokeo pekee. Sifa maalum kwa hatua ndogo zilizopigwa hujenga kujiamini na kuwafanya wanafunzi waone thamani ya kujitahidi.

Ubadilishaji wa mbinu za ufundishaji, kama kuchanganya maonesho, mchezo wa kuigiza, na kazi za vitendo. Mchanganyiko huu huendana na mitindo tofauti ya ujifunzaji na hupunguza kuchoka.

Uwekaji wa malengo ya kibinafsi na ya kikundi pamoja na ufuatiliaji wa maendeleo. Uwazi wa kile kinacholengwa na kuona hatua kwa hatua kunachochea ari na kuwajibika.

5. Eleza stadi nne za maisha ambazo mwanafunzi anajengewa kwa kusoma somo la Haiba na Michezo.

Ushirikiano na mawasiliano, wanafunzi hujifunza kupanga, kugawana majukumu, na kutoa taarifa kwa uwazi ili kufanikisha lengo la timu. Stadi hizi huhamishika kwenye mazingira ya darasa na maisha ya kila siku.

Nidhamu binafsi na udhibiti wa muda, mazoezi na ratiba za michezo huwafundisha wanafunzi kujiandaa, kuzingatia maelekezo, na kukamilisha kazi kwa wakati. Hii huongeza tija ya kiakademia.

Utatuzi wa matatizo na maamuzi ya haraka, hali za uwanjani zinahitaji kuchambua, kuchagua mbinu bora, na kutekeleza bila kusita. Uwezo huu husaidia pia katika mitihani na changamoto za kijamii.

Uongozi na huruma, wanafunzi hujifunza kuongoza kwa mfano, kuheshimu tofauti, na kusaidia wenzake. Hii hujenga maadili ya kuwajibika na kujali wengine.

6. Taja mambo manne yanayoweza kuhatarisha usalama wa wachezaji wanaposhiriki michezo.

Mazingira hatarishi ya uwanja, kama mashimo, sakafu yenye unyevunyevu, au vifaa visivyowekwa vizuri. Hali hizi huongeza hatari ya kuanguka, kuteleza, na kuumia.

Ukosefu wa vifaa vya kujikinga au vifaa vilivyochakaa, kama kinga za magoti na viatu visivyofaa. Vifaa visivyofaa hupunguza ulinzi wa mwili na kuongeza ukubwa wa madhara endapo ajali itatokea.

Usimamizi dhaifu na utekelezaji duni wa sheria, kama kuruhusu mchezo mkali kupita kiasi au idadi kubwa kupita kiwango salama. Ukosefu wa udhibiti huongeza migongano na hatari zisizo za lazima.

Maandalizi duni ya mwili, ukosefu wa joto la mwili kabla ya mchezo, uchovu na upungufu wa maji. Haya hupunguza wepesi na uimara wa misuli na kuongeza uwezekano wa misuli kukakamaa au kupasuka.

7. Eleza stadi nne muhimu anazotakiwa kuwa nazo mwalimu ili kufaragua zana za kufundishia na kujifunzia papo kwa papo.

Ubunifu wa kielimu, uwezo wa kubadilisha malighafi za kawaida kama karatasi ngumu, chupa, au kamba kuwa zana salama na zenye maana ya kujifunza. Ubunifu hufanya somo liwe la kuvutia hata bila bajeti kubwa.

Ufundi wa mikono na utumiaji wa zana rahisi, kama kukata, kupima, na kuunganisha kwa usahihi. Stadi hii huhakikisha zana zinakidhi madhumuni na zinadumu angalau kwa kipindi kinachohitajika.

Tathmini ya hatari na usalama, uwezo wa kutambua kingo kali, sehemu zinazoweza kuvunjika, au vifaa visivyofaa kabla ya kuwapa wanafunzi. Hii hulinda afya na hupunguza ajali.

Usimamizi wa rasilimali na uboreshaji wa haraka, kupanga matumizi ya vifaa vilivyopo, kurekebisha kwa wakati, na kuweka kumbukumbu ili zana ziboreshwe siku zijazo. Hii huleta uendeleu na ufanisi.

8. Fafanua maana ya istilahi zifuatazo: (a) ujuzi (b) lengo kuu (c) mada ndogo (d) lengo mahsusi.

Ujuzi, ni uwezo wa kutenda unaoonekana katika vitendo kama mbinu ya kupiga pasi, kupokea mpira, au kukimbia kwa mbinu sahihi. Ujuzi hujengwa kwa mazoezi ya kurudia yanayoongozwa na mrejesho thabiti.

Lengo kuu, ni shabaha pana ya somo au mada inayobainisha mwelekeo wa jumla wa ujifunzaji kwa kipindi au muhula. Lengo hili huunganisha mada ndogo katika mnyororo unaoeleweka.

Mada ndogo, ni kipande cha maudhui kinachotolewa kutoka kwenye mada kubwa ili kurahisisha ufundishaji kwa hatua. Kugawa mada kubwa kuwa mada ndogo husaidia kudhibiti muda na kuzingatia kina kinachohitajika.

Lengo mahsusi, ni tamko la matokeo yanayotarajiwa mwishoni mwa kipindi moja, linaloeleweka, linalopimika, na linalowezezekana. Lengo zuri hueleza mwanafunzi atafanya nini, kwa kiwango gani, na katika mazingira gani.

9. Taja misingi minne ya ufundishaji wa somo la Haiba na Michezo.

Ushirikishwaji wa mwanafunzi, mchakato wa ujifunzaji unapaswa kumweka mwanafunzi katikati kupitia kazi za makundi, maonesho, na mazoezi. Hii huongeza umiliki wa somo na huharakisha ujifunzaji.

Ujifunzaji kwa vitendo, mkazo unawekwa kwenye kufanya kuliko kusikiliza pekee. Mazoezi ya mara kwa mara huimarisha kumbukumbu ya misuli na kuelewa kwa kina mbinu za michezo.

Uzingatiaji wa tofauti za wanafunzi, mwalimu hupanga kazi na malengo yanayolingana na uwezo, umri, na uzoefu tofauti. Hii huondoa unyanyapaa na huongeza usawa wa fursa.

Usalama na maadili, walimu hupanga shughuli kwa kuzingatia afya, nidhamu, na heshima. Kanuni wazi na uangalizi mzuri hujenga tabia njema na kulinda ustawi wa wanafunzi.

10. Eleza mambo manne yanayozingatiwa na mwalimu kabla ya kutengeneza zana za kufundishia na kujifunzia.

Uhusiano wa zana na malengo ya somo, zana lazima iunge mkono kile kinachotakiwa kupimwa au kufundishwa. Ulinganifu huu huepusha matumizi ya zana kwa maudhui yasiyofaa na huongeza ufanisi wa somo.

Usalama na uimara wa zana, vifaa vinavyotumika vinapaswa kuwa salama kwa umri husika na viweze kustahimili matumizi ya darasani au uwanjani. Hii hupunguza gharama za kurudia na huweka mazingira salama.

Upatikanaji na gharama, mwalimu huzingatia malighafi zinazopatikana kwa urahisi ili kuepuka ucheleweshaji na gharama kubwa. Uchaguzi makini huruhusu uundaji wa zana nyingi bila kuathiri bajeti.

Urahisi wa matumizi na matengenezo, zana zinapaswa kuwa rahisi kueleweka na wanafunzi na ziwe na matengenezo mepesi. Hii huhakikisha muda mwingi unatumika kujifunza, si kurekebisha vifaa kila mara.

11. Eleza maandalizi ya maandiko, vifaa na zana za kufundishia na kujifunzia katika somo la Haiba na Michezo.

Maandalizi ya maandiko ni hatua ya mwalimu kuandaa nyaraka mbalimbali zinazohitajika kabla ya somo. Hii inajumuisha kuandika muhtasari wa somo, andalio la somo na azimio la kazi. Nyaraka hizi humsaidia mwalimu kupanga maudhui kwa mpangilio bora na kuhakikisha kuwa kila hatua ya somo inafanyika kwa

ufanisi. Bila maandalizi ya maandiko, mwalimu hupoteza mwelekeo na kushindwa kufikia malengo yaliyokusudiwa.

Vifaa vya kufundishia vinahitaji maandalizi ya kutosha ili kusaidia wanafunzi kuelewa masomo kwa urahisi zaidi. Mfano wa vifaa hivi ni vitabu vya kiada na ziada, ramani, picha au michoro ya miundo ya mwili. Vifaa hivi vinapopangwa mapema, vinawezesha mwalimu kufundisha kwa njia inayoeleweka na kumfanya mwanafunzi kushiriki ipasavyo katika somo.

Zana za kufundishia na kujifunzia pia zinahitaji maandalizi ya mapema. Zana hizi ni kama mipira, viwiko, kamba au vifaa vingine vinavyotumika katika michezo. Kuandaa zana mapema humfanya mwalimu kuwa tayari kuendesha mazoezi bila kuchelewa, na hupunguza hatari za ajali kwa wanafunzi kwa sababu zana huhakikiwa usalama wake kabla ya matumizi.

12. Changanua faida na changamoto za upimaji na tathmini katika somo la Haiba na Michezo.

Faida moja ya upimaji na tathmini ni kwamba husaidia kutambua maendeleo ya mwanafunzi. Kupitia tathmini, mwalimu anaweza kujua kama mwanafunzi ameweza kufikia malengo ya somo au la. Hii hutoa mwongozo wa kuboresha mbinu za kufundisha ili kufanikisha ujifunzaji bora zaidi.

Faida ya pili ni kwamba upimaji na tathmini huchochea motisha kwa wanafunzi. Wanafunzi wanapojua kwamba jitihada zao zitapimwa, huwa na ari ya kushiriki kwa bidii ili wapate matokeo mazuri. Hii huwasaidia kuendeleza nidhamu na bidii katika masomo yao.

Faida ya tatu ni kwamba upimaji na tathmini hutoa taarifa muhimu kwa wazazi na jamii kuhusu maendeleo ya mwanafunzi. Hii huwafanya wazazi kushirikiana na walimu katika kuhakikisha mwanafunzi anapata msaada zaidi pale inapohitajika.

Changamoto moja ya upimaji na tathmini ni upungufu wa vifaa bora vya kupimia. Mara nyingi walimu hukosa zana au mbinu sahihi za kupima ujuzi wa kimichezo na kitabia kwa wanafunzi. Hii inaweza kupelekea matokeo yasiyo sahihi.

Changamoto nyingine ni upendeleo au mtazamo wa kibinafsi wa mwalimu. Wakati mwingine mwalimu anaweza kumpa mwanafunzi alama kutokana na uhusiano wao wa kijamii badala ya kuzingatia uwezo halisi wa mwanafunzi, jambo ambalo hupunguza uhalali wa tathmini.

13. Jadili nafasi ya zana za kufundishia na kujifunzia katika kuboresha ujifunzaji wa wanafunzi.

Zana za kufundishia na kujifunzia zina nafasi ya kuongeza uelewa wa dhana zinazofundishwa darasani. Wanafunzi wanaposhuhudia au kutumia zana halisi kama mipira au kamba, hupata nafasi ya kuelewa vizuri zaidi kuliko kusikia maelezo ya mwalimu pekee. Hii husaidia kuunganisha nadharia na vitendo.

Zana pia zinahamasisha ushiriki wa wanafunzi katika somo. Wanafunzi wanaposhirikiana kutumia vifaa au kushiriki mazoezi, hushiriki kwa bidii na hujifunza kwa vitendo. Hali hii huimarisha ujifunzaji wa pamoja na mshikamano wa kijamii.

Vilevile, zana huboresha kumbukumbu ya mwanafunzi. Wanafunzi wanaposhiriki moja kwa moja katika mazoezi kwa kutumia vifaa vya michezo, hukumbuka vizuri zaidi ujuzi na stadi walizofundishwa. Hii huwasaidia kuendeleza stadi za maisha zinazodumu kwa muda mrefu.

Aidha, zana hujenga ubunifu na ujasiri wa wanafunzi. Kwa mfano, mwanafunzi anaposhiriki kutumia kifaa au zana kwa njia tofauti, huchochewa kufikiria njia mpya za kutatua changamoto, na pia hujengewa ujasiri wa kushiriki hadharani.

14. Tathmini hatua muhimu zinazopaswa kufuatwa na mwalimu katika maandalizi ya somo la Haiba na Michezo.

Hatua ya kwanza ni kuchambua malengo ya somo. Mwalimu anapaswa kujua anataka kufanikisha nini mwishoni mwa somo, iwe ni kukuza stadi, maarifa au mitazamo ya wanafunzi. Hii husaidia kuweka mwelekeo wa maandalizi.

Hatua ya pili ni kuchagua na kupanga maudhui ya somo. Maudhui haya yanapaswa kuwa kulingana na umri, uwezo na mazingira ya wanafunzi. Mpangilio wa maudhui husaidia somo kufundishwa kwa urahisi na kuondoa mkanganyiko.

Hatua ya tatu ni kuchagua mbinu za kufundisha. Mwalimu anatakiwa kuzingatia njia shirikishi, kwa mfano majadiliano, michezo ya vikundi au mazoezi ya vitendo. Mbinu shirikishi hufanya wanafunzi kuwa sehemu ya mchakato wa ujifunzaji badala ya watazamaji.

Hatua ya nne ni kuandaa zana na vifaa vya kufundishia. Zana na vifaa hivi vinapaswa kuandaliwa mapema ili kuepuka kuchelewesha somo. Kwa mfano, mipira, viwiko au vitabu vinapaswa kuwa tayari kwa matumizi kabla ya kipindi kuanza.

Hatua ya tano ni kupanga namna ya kutathmini. Mwalimu anatakiwa kuamua njia atakazotumia kupima uelewa wa wanafunzi, iwe ni kwa maswali ya mdomo, mitihani midogo au tathmini ya vitendo. Hii husaidia kubaini ufanisi wa somo na maeneo yanayohitaji maboresho.

15. Eleza changamoto zinazojitokeza wakati wa maandalizi na matumizi ya zana za kufundishia na ujifunzaji.

Changamoto moja ni upungufu wa rasilimali. Shule nyingi hukosa bajeti ya kutosha kununua vifaa vya michezo, hali inayomfanya mwalimu kushindwa kuandaa zana bora kwa wanafunzi. Hii hupunguza ubora wa ujifunzaji.

Changamoto ya pili ni ukosefu wa stadi za kutengeneza au kutumia zana. Walimu wengine hawana ujuzi wa kubuni zana mbadala, jambo linalosababisha utegemezi mkubwa kwa vifaa vilivyopo. Hali hii hupunguza ubunifu na matumizi ya zana shuleni.

Changamoto ya tatu ni muda mdogo wa maandalizi. Walimu wanapokuwa na ratiba ngumu, mara nyingi hushindwa kuandaa na kukagua zana kabla ya kipindi. Hali hii huchangia kutokea kwa changamoto wakati wa somo.

Changamoto nyingine ni uharibifu au hatari ya ajali. Baadhi ya zana zinapokuwa mbovu au kutotumika ipasavyo, huchangia ajali kwa wanafunzi. Hii huwafanya walimu kuwa na hofu ya kuvitumia mara kwa mara.

16. Fafanua misingi ya ufundishaji wa somo la Haiba na Michezo na ueleze jinsi inavyosaidia mwalimu kufanikisha somo.

Msingi wa kwanza ni ushirikishwaji. Somo la Haiba na Michezo linapaswa kuwashirikisha wanafunzi kikamilifu kupitia michezo na mijadala. Hii humsaidia mwalimu kuhakikisha kuwa wanafunzi wote wanapata nafasi ya kushiriki na kujifunza kwa vitendo.

Msingi wa pili ni uhalisia. Ufundishaji wa somo hili unapaswa kuzingatia mazingira halisi ya maisha ya wanafunzi. Kwa mfano, michezo na mazoezi yanayotumika darasani yanapaswa kuwa na uhusiano na maisha ya kila siku ya mwanafunzi.

Msingi wa tatu ni maendeleo ya hatua kwa hatua. Walimu wanapaswa kufundisha mada kutoka rahisi kwenda ngumu, na kutoka dhana za msingi hadi stadi tata. Njia hii humsaidia mwalimu kuhakikisha kuwa wanafunzi hawachanganyikiwi.

Msingi wa nne ni usalama. Katika ufundishaji wa somo hili, usalama wa wanafunzi lazima uzingatiwe hasa katika michezo ya viwanjani. Msingi huu humsaidia mwalimu kuepusha ajali na kulinda afya ya wanafunzi.

Msingi wa tano ni tathmini endelevu. Walimu wanapaswa kufanya tathmini mara kwa mara wakati wa somo. Hii humsaidia mwalimu kubaini mapema changamoto za wanafunzi na kurekebisha mbinu zake ili kufanikisha somo.

17. Jadili umuhimu wa maandalizi ya kiongozi cha mwalimu katika mchakato wa kufundisha na kujifunza.

Kiongozi cha mwalimu humsaidia mwalimu kufuata mwongozo rasmi wa ufundishaji. Kiongozi hiki hutoa maelekezo ya mada, malengo na mbinu zinazopaswa kufuatwa, hivyo humfanya mwalimu kuwa na mwelekeo sahihi wa somo.

Kiongozi cha mwalimu pia ni chanzo cha rejea kwa mwalimu. Hupatia maelezo ya kina ya jinsi ya kufundisha mada mbalimbali, pamoja na mifano ya shughuli au maswali ya tathmini. Hii humrahisishia mwalimu kazi ya maandalizi.

Vilevile, kiongozi cha mwalimu husaidia kulinganisha ufundishaji na muhtasari wa kitaifa. Kwa kuwa kiongozi huandaliwa na wataalamu wa elimu, huweka uhakika kuwa mwalimu hafundishi nje ya viwango vilivyowekwa.

Aidha, kiongozi cha mwalimu humsaidia mwalimu kuboresha ubunifu wake. Ingawa kiongozi hutoa mwongozo, mwalimu anaweza kurekebisha baadhi ya mbinu kulingana na mazingira ya darasa lake, hivyo kukuza ubunifu katika ufundishaji.

18. Eleza kwa kina nafasi ya somo la Haiba na Michezo katika kumjengea mwanafunzi maadili na stadi za kijamii.

Somo la Haiba na Michezo hufundisha wanafunzi stadi za nidhamu. Kupitia michezo na mazoezi, mwanafunzi hujifunza kufuata sheria na taratibu, jambo linalomjengea nidhamu na heshima kwa wengine.

Somo hili pia huendeleza mshikamano wa kijamii. Wanafunzi wanaposhiriki michezo ya pamoja, hujifunza kushirikiana, kusaidiana na kujenga mshikamano na wenzao. Hii huwajengea maadili ya mshirikiano na mshikamano.

Vilevile, somo hili husaidia kukuza maadili ya uadilifu. Katika michezo, mwanafunzi hujifunza kuwa mkweli, kuepuka udanganyifu na kuheshimu haki za wengine. Hili ni somo muhimu katika kukuza maadili ya uadilifu shuleni na jamii.

Aidha, somo la Haiba na Michezo hufundisha stadi za uongozi na uwajibikaji. Wanafunzi wanapopewa nafasi ya kuwa viongozi wa timu au vikundi, hujengea uwezo wa kuongoza wengine na kuwajibika kwa matendo yao.

Somo hili pia huchangia kujenga stadi za kutatua migogoro. Katika michezo, migogoro midogo hutokea mara kwa mara, na wanafunzi hufundishwa namna ya kuitatua kwa njia za amani. Hii huwasaidia kuwa na maadili bora ya kijamii hata nje ya shule.